

יצחק רבין – יום הזיכרון ה-25, חשוון תשפ"א

צמיחה ממשבר – משבר כהזדמנות !?

*שיעור המותאם גם ללמידה בכיתה וגם ללמידה מרחוק

מיועד לכיתות ג'-ו'

מטרות

- להביא למודעות התלמידים שיש אור קטן בקצה המנהרה החשוכה ולסייע להם לסגל ראייה אופטימית.
- התלמידים יבינו שרצח רבין גרם למשבר ולתחושה פסימית בחברה על כל גווניה וידונו בשאלה כיצד אפשר לראות נקודות של אור גם בתוך החשכה.
- התלמידים יקבלו כלים לצמיחה מתוך קושי.

מבנה השיעור

פתיחה: מה זה אומר לי? – שיחה בעקבות התבוננות בתמונה.
שלב א' – מחושך לאור – שיחה בעקבות הסיפור על רבי עקיבא.
שלב ב' – כולנו חווים אירועים קשים ומוצאים דרך להתמודד.
שלב ג' – יצחק רבין האיש, חתימתו על הסכם השלום והמשבר שבעקבותיה.
סיכום – האחר הוא אני: הצעות שונות לסיכום.

פעילות פתיחה - מה זה אומר לי?

- המורה יתלה או יציג את הכרזה החינוכית שעוצבה לציון יום זה.
- המורה יבקש מהתלמידים לשתף אילו מחשבות, רגשות ותובנות עולים אצלם כאשר הם מתבוננים בכרזה.
- לאחר שהתלמידים ישתפו את מחשבותיהם ורגשותיהם המורה יאמר שהתמונה מביעה גם תקווה: גם כשנמצאים בחושך – יש אור בקצה המנהרה, בסוף יהיה טוב, יש למה לצפות.

שלב א' – מחושך לאור: שיחה בעקבות הסיפור על רבי עקיבא

- המורה יספר את הסיפור על רבי עקיבא (מצורף גם כמצגת תמונות, ראה/י קובץ נפרד). אפשר לבקש משנים-שלושה תלמידים שיקראו בקול רם את הסיפור.

פעם אחת יצא רבי עקיבא לדרך רחוקה ולקח עימו חמור, תרנגול ונר. מדוע לקח את החמור? כדי שיוכל לרכוב עליו לכשיתעייף ויניח עליו את משאו. ומדוע את התרנגול? כדי שיעיר אותו השכם בבוקר לתפילה. ואת הנר - למה לקח עימו? כדי שיוכל להדליקו בלילה וללמוד תורה.

הלך רבי עקיבא דרך ארוכה, וכאשר הגיע הלילה ונעשה חושך, הגיע לעיר אחת ורצה לנוח בה. חיפש מלון אך לא היה. ביקש רבי עקיבא מאנשים לתת לו מקום ללון, אמרו לו: אין מקום, לך הלאה. עמד ברחוב בחושך ובקור ואיש לא הזמין לביתו, ובכל זאת אמר: כל מה שעושה השם, הכול לטובה הוא. לא רצה רבי להישאר בעיר הזאת שאנשיה רעים הם. יצא לשדה, בחר מקום מתחת לעץ, הדליק את הנר, האכיל את התרנגול ואת החמור וישב ללמוד תורה. למד עד ששכח שהוא לבד. פתאום שמע שאגה גדולה וראה אריה גדול מגיע מן היער הקרוב וטורף את החמור שלו. עוד הוא נבהל והנה בא חתול וטרף את התרנגול, ואז באה רוח וכיבתה את הנר. נשאר רבי עקיבא עומד לבד ביער בחושך גמור.

לא היה לו חמור, לא חתול ולא נר. אמר: כל מה שעושה השם, הכול לטובה הוא. ואז, פתאום שמע רעש גדול מן העיר, קריאות וצעקות. מה קרה? אויבים נכנסו לעיר ולקחו איתם את אנשי העיר בשבי. בדרכם עברו בשדה ששם עמד רבי עקיבא, אבל בגלל החושך לא ראו אותו, וכך ניצל מידם.

אמר רבי עקיבא: עכשיו ידעו כולם כי מה שעושה השם, עושה הכול לטובה: אילו לא אכל האריה את החמור - היה נוער. אילו לא אכל החתול את התרנגול - היה קורא בקול ואילו לא כבה הנר, היה מאיר את החושך, ואז החיילים היו לוקחים גם אותי.

הודה רבי עקיבא לשם והמשיך לדרכו.

- מה הקשר בין הסיפור על רבי עקיבא והכרזה עם תמונת המנהרה?

(רבי עקיבא היה לכאורה בחושך פיזי ונפשי – לא הכניסו אותו לעיר, הוא ישן לבד בשדה, נטרף לו החמור, נטרף התרנגול, אין לו נר, אבל הוא הביט הלאה, איך הכול לטובה, הוא זכר את האור שהיה עבורו מוחשי וסייע לו ברגעי החושך).

שלב ב' – כולנו חווים אירועים קשים ומוצאים דרך להתמודד

- גם זרע באדמה נרקב לפני שהוא נובט. מי שרואה אותו בשלב הריקבון עלול להיבהל ולחשוב שאין לו תקווה, אך באמת זה חלק מהתהליך של התפתחות הזרע.
- גם בלילה החושך הגדול ביותר הוא לפני שמפציע האור, חושך סמיך וקשה לראות דרכו.
- מה לומדים משתי הדוגמאות?
- המורה ירשום על הלוח / במצגת מילים שהתלמידים בחרו להשתמש בהן: סבלנות / להרים את המבט / לא להתייאש / להאמין / לחכות לסוף התהליך ועוד.
- חשוב להדגיש שבשעה שאנו נושאים את המבט אל האור אנחנו לא מתעלמים מהחושך, אלא אנחנו יודעים, מבינים ומפנימים שהוא רק שלב בדרך אל האור. שמתוך החושך ומתוך הקושי ניתן גם לצמוח ולגדול.
- נבקש מהתלמידים דוגמאות למצבים שכרגע שמבטאים חושך:
 - אין בית מקדש, כבר יותר מ-2000 שנה.
 - קורונה משבשת לנו את המוכר והידוע ומכריחה אותנו להסתגל מחדש לשינויים רבים.
 - קשה לנו בלימודים / עם חברות וחברים / קשיים במשפחה
 - מדינת ישראל במצב כלכלי קשה
 - אין אפשרות להיפגש עם בני משפחה מבוגרים
- המורה יבקש מהתלמידים לספר מתי חוו אירועים/מצבים/חוויות קשים ואלו נקודות אור ונחמה הצליחו למצוא.
- המורה יציע לתלמידים לכתוב בצ'ט, יתן להם קישורית למסמך שיתופי שהם יכתבו בו, התלמידים יכתבו למורה במייל ובשיעור שלאחר מכן הוא יתייחס לתשובות התלמידים.
- למורה: בדיון על התשובות, חשוב להדגיש כיצד מתוך הקשיים שתיארו הילדים, ניתן להיבנות לצמוח ולגדול.

שלב ג' – יצחק רבין האיש, חתימתו על הסכם השלום והמשבר שבעקבותיה

- המורה יכין מראש תמונה של יצחק רבין ויתלה אותה על אחד מקירות הכיתה (ראו בנספח).
- לפני 25 שנה נרצח ראש ממשלת ישראל יצחק רבין. רבין היה רמטכ"ל במלחמת ששת הימים, לאחר מכן כיהן כראש ממשלה וחתם על הסכם שלום עם מדינת ירדן ועם מנהיג העם הפלסטיני. החתימה על הסכם השלום עוררה ויכוח קשה בעם: היו שחשבו שההסכם יביא שלום אמיתי והיו שחשבו שההסכם יביא מלחמה.

- להרחבה המורה יכול להיעזר בפעילות שיצאה לרגל 20 שנה לרצח "מה עושים כשלא מסכימים".
- רצח רבין גרם לקרע עמוק בעם, לשנאת חנם, להאשמות הדדיות בין המחנות השונים. זו הייתה תקופה של משבר וחשיכה.
- המורה יבקש מהתלמידים לשער ולתאר איזה אור יכול לצמוח מאירוע כזה (התקרבות, דיונים משותפים, שיח פתוח, היכרות הדדית, קירוב לבבות).
- המורה ישתף את התלמידים בהרגשה שלו שאמנם אחרי הרצח היה שסע קשה, אך כעבור זמן אנשים ניסו להתקרב זה לזה מתוך הבנה שאין דרך אחרת – חייבים לדבר, לברר, לקרב, להתקרב. אלימות, ניתוק וריחוק אינם דרכים לפתור מחלוקות, אלא רק לקבע אותן. חייבים חיבור! יוזמות רבות של קירוב לבבות נולדו באותו זמן והן קיימות עד היום.
- המורה יסביר שזהו האור בקצה המנהרה; אחרי הפילוג והכעס הגדול בין חלקי העם השונים. ככל שנכבד האחד את השני, כך נגדיל את האור.
- המורה ישאל את התלמידים מה הם יכולים להועיל ולתרום בתחום של קירוב בין אנשים שונים ודעות שונות.
- חשוב להדגיש ש"אנשים שונים ודעות שונות" הכוונה לא רק למי שגר במקום אחר, שונה ורחוק, לא רק מי שמחזיק בדעה הפוליטית שונה. אנשים שונים יכולים להיות אחותי או אחי הקטן, או השכן או החברה מהשכונה או הילד שיושב לידי בספסל הלימודים. יש סוגים רבים של שינויים, קטנים וגדולים. כל שוני מביא עימו התמודדות.

סיכום – האחר הוא אני: הצעות שונות לסיכום

- להלן כמה דרכים לסיכום השיעור. המורה יכול לבחור בכל האפשרויות או בחלקן:
- המורה יזכיר לתלמידים את סיפורה של להקת 'שלווה', המורכבת כולה מאנשים מיוחדים שהצליחו לשנות לכולם את החשיבה ואת ההתבוננות על האחר.
- סרטון – לקבל את השונה (5 דקות, סרטון מרגש מאוד. מומלץ לבדוק התאמה לכיתה)

<https://www.youtube.com/watch?v=cDHHotmAKfU>

סרטון בכיכובו של "יובל המבולבל" שבו הוא מספר על עצמו במשך דקה. "האחר הוא אני".

<https://www.youtube.com/watch?v=6K9wv4zBxKg>

כמו כן ניתן לחפש סרטונים נוספים תחת אותה כותרת.

תמונה של יצחק רבין:

